

ODLUKA i NALAZI

Datum usvajanja: 04. februar 2014. god.

Slučaj br. 2012-14

Valbone Zahiti

protiv

EULEX-a

Komisija za razmatranje ljudskih prava na zasedanju 04. februara 2014. godine sa sledećim prisutnim članovima:

Gđa Magda MIERZEWSKA, predsedavajući član
Gdin Guénaël METTRAUX, član
Gđa Katja DOMINIK, član

Uz asistenciju
Gdin John J. RYAN, viši pravni službenik
Gđa Joanna MARSZALIK, pravni službenik
Gdin Florian RAZESBERGER, pravni službenik

Uzevši u obzir gore spomenutu žalbu, predstavljenu u skladu sa Zajedničkom akcijom Saveta 2008/124/CFSP koja datira od 04. februara 2008. god., EULEX-ovim Konceptom odgovornosti koji datira od 29. oktobra 2009. god. o osnivanju Komisije za razmatranje ljudskih prava i Pravilnika o radu Komisije prema poslednjim izmenama od 15. januara 2013. godine,

Nakon većanja, donosi sledeću odluku:

I. POSTUPAK PRED KOMISIJOM

1. Žalba je registrovana kod Komisije 27. septembra 2012. godine.
2. Dana 08. aprila 2013. godine, Komisija je odlučila da obavesti Šefa Misije (ŠM) EULEX-a Kosovo o spomenutoj žalbi, pozvavši ga tom prilikom da podnese pismenim putem svoja zapažanja o žalbi. Zapažanja ŠM-a su primljena 10. maja 2013. godine. Ona su nakon toga prosleđena podnosiocu žalbe radi njenih komentara. Podnosilac žalbe je 30. maja 2013. godine dostavila svoje komentare na zapažanja ŠM-a.

3. Dana 20. maja 2013. godine, Komisija je pozvala ŠM-a da iznese dalja pitanja o prihvatljivosti koja nije izneo u svom prethodnom podnesku. Zapažanja ŠM-a su primljena 03. juna 2013. godine.
4. U svojoj odluci od 07. juna 2013. godine, Komisija je proglasila slučaj prihvatljivim u smislu navodnog kršenja člana 8. zajedno sa članom 13. Evropske konvencije za ljudska prava i osnovne slobode i postavila je dalja pitanja ŠM-u i podnosiocu žalbe kako bi odlučili o osnovanosti slučaja.
5. Dana 01. avgusta 2013. godine, podnosilac žalbe je podnela naknadne komentare koji su naknadno prosleđeni ŠM-u. ŠM je naknadna zapažanja podneo 27. septembra 2013. godine. Ona su shodno tome saopštena podnosiocu žalbe radi njenih komentara. Ona je konačne komentare podnela 22. oktobra 2013. godine.

II. ČINJENICE

Na osnovu informacija koje su stranke dostavile utvrđene su sledeće činjenice:

6. Podnosilac žalbe tvrdi da je 7. juna 2011. godine negde oko 08:25 časova, dok je obavljala svoju službenu dužnost kosovskog policajca u pružanju bezbednosti u objektima Rumunske Kancelarije za Veze, bila je napadnuta i povređena od strane jednog „EULEX-ovog službenika”, međunarodnog policajca. Ona tvrdi da je napadač koji je član kadra EULEX-a namerno vozio svoje vozilo ka njoj, udario je svojim vozilom i tom prilikom joj povredio nogu.
7. Podnosilac žalbe tvrdi da se incident desio zbog pokušaja člana kadra EULEX-a da protivzakonito parkira svoje vozilo. Prema rečima podnosioca žalbe, član kadra EULEX-a je pokušao da parkira svoje vozilo na mestu gde je bilo zabranjeno da se zaustavlja, naime, na mestu rezervisanom za rumunsku kancelariju za veze.
8. Navodi se da je nakon što je podnosilac žalbe upozorila člana kadra EULEX-a da ne parkira svoje vozila na tom mestu, on je počeo da je vređa.
9. Pored toga, navodi se da se situacija pogoršala zato što je član kadra EULEX-a vozio svoje vozilo u pravcu službenice kosovske policije i udario je u levu nogu. Navodno je podnosilac žalbe naredila službeniku iz EULEX-a da stane državši svoje službeno oružje i zapretivši da će isto upotrebiti u samoodbrani.
10. Podnosilac žalbe tvrdi da je incident uzrokovao „neposredne povrede”, što je dovelo do negativnih dugoročnih posledica po njeno zdravlje. Podnosilac žalbe nije bila u mogućnosti da se vrati na posao skoro tri meseca. Pored toga, navodi se da još uvek ima stalne zdravstvene probleme koji su izazvani spomenutim incidentom. Takođe, priroda nje-

nog posla zahteva fizičku spremnost ali joj njeno trenutno zdravstveno stanje ne dozvoljava profesionalno obavljanje svojih dužnosti. Podnositelj žalbe tvrdi da je morala da iskoristi bolovanje i ostale dane od odmora što je, kako ona kaže, dovelo njen posao u pitanje.

11. Podnositelj žalbe je dostavila dokumentaciju o njenom trenutnom zdravstvenom stanju. Ona je navela da kosovska policijska služba ne obezbeđuje zdravstveno osiguranje tako da je morala sama da pokrije sve troškove. Pored toga je podnositelj žalbe podnela izveštaj koji je kosovska policija sačinila, koji takođe sadrži i jedan privremeni izveštaj EULEX-a, koji je dotični član kadra EULEX-a napisao i koji je u suprotnosti sa verzijom podnosioca žalbe. Prema verziji policajca iz EULEX-a u ovom izveštaju, podnositelj žalbe je bila veoma agresivna prema njemu. Zbog toga se on odvezao sa mesta incidenta. Navodna uvreda nije spomenuta u tom izveštaju.
12. Odmah nakon incidenta podnosioca žalbe su kolege sa posla odvele u centralnu policijsku stanicu u Prištini gde joj je ukazana prva pomoć. Nakon toga, u bolnici u Prištini je medicinski zbrinuta. Dok je bila u bolnici jedan od EULEX-ovih policajaca je izrazio želju da porazgovara sa njom u vezi incidenta koji se odigrao. Podnositelj žalbe je odbila razgovor pošto se u tom trenutku nije osećala dobro. Iz EULEX-a je nisu više kontaktirali.
13. Informacije koje je podnositelj žalbe podnela potvrđene su izveštajima iz EULEX-a koji su poslani Komisiji. Iz toga proističe da je 07. juna 2011. godine jedan policajac iz EULEX-a došao u bolnicu gde su već bili istražitelji iz regionalne kriminalističke jedinice (RKJ) kako bi uzeli izjavu od podnosioca žalbe. Po njenom dolasku u bolnicu obavestena je da je podnositelj žalbe morala da uradi dalje medicinske pretrage i da do kasno poslepodne neće moći da dá izjavu. Istog dana samo posle podne, policajac EULEX-a je posetila regionalnu kriminalističku jedinicu, gde su je obavestili da je podnositelj žalbe krenula ka njoj da dá izjavu. Nakon otprilike 45 minuta obavestili su policajca iz EULEX-a da podnositelj žalbe neće doći u stanicu pošto se još uvek ne oseća dobro. Istražitelji iz RKJ-a su obavestili policajca EULEX-a da će je kontaktirati čim podnositelj žalbe bude mogla da dá izjavu, što je planirano za 08. jun 2011. godine.
14. EULEX tvrdi da je 08. juna 2011. godine podnositelj žalbe dala izjavu kosovskim organima vlasti. Međutim, pošto policija EULEX-a nije kontaktirana od strane kosovskih istražitelja, nijedan predstavnik EULEX-a nije prisustvovao uzimanju izjave podnosioca žalbe. Jedan primerak te izjave je poslat Jedinici za bezbednost diplomatskih misija i tako je došao do policajca EULEX-a (koji se spominje gore u par. 13) kada su je istražitelji KP-a otprilike nakon tri nedelje kontaktirali.
15. Dana 07. juna 2011. godine, Interna istražna jedinica (IIJ) EULEX-a otpočela je internu istragu povodom incidenta.

16. Dana 08. juna 2011. godine, u skladu sa kodeksom ponašanja EULEX-a, šef kontingenta policajca EULEX-a koji je umešan u incident je obavješten da je interna istraga otpočeta. Dana 30. juna 2011. godine, zbog toga što je rezultat interne istrage bio takav da je član kadra koji je bio umešan u incident prekršio EULEX-ov kodeks ponašanja, državni organi dotičnog člana kadra su prema tome zatražili da završi sa misijom i vrati se u zemlju odakle je i došao.
17. Dana 13. jula 2011. godine, IJ završila je svoj konačni izveštaj o istrazi i podnela isti Šefu Misije (čitaj: ŠM). ŠM je odlučio da zaključi slučaj, uzevši u obzir odluku državnih organa da dotičnog policajca vrate u zemlju porekla. Dana 15. jula 2011. godine, dotični policajac je izvršio proceduru odjavljivanja i vraćen je u zemlju odakle je i došao.
18. Nenaznačenog dana u oktobru 2011. godine, podnosilac žalbe se sastala sa javnim tužiocem opštine Priština kako bi dobila informacije o svom slučaju. Dana 03. novembra 2011. godine, javni tužilac je poslao pismo ŠM-u sa zahtevom da odluči o imunitetu dotičnog policajca EULEX-a.
19. U svom odgovoru 22. novembra 2011. godine, ŠM je obavestio tužioca o vraćanju dotičnog policajca u zemlju porekla i da je Misija zaključila taj slučaj. ŠM je tražio pojašnjenje o tome da li se pismo tužioca treba tumačiti kao zahtev za oduzimanje imuniteta dotičnom policajcu.
20. Dana 04. maja 2012. godine, EULEX je dobio odgovor. Tužilac je tražio oduzimanje imuniteta pošto je službenik EULEX-a osumnjičen da je počinio krivično delo "napada na osobu tokom sprovođenja svoje službene dužnosti" što je kažnjivo po članu 317. Krivičnog zakonika Kosova koji je tada bio na snazi.
21. U svom odgovoru 12. juna 2012. godine, ŠM je saopštio tužiocu da su državni organi dotičnog člana kadra zatražili kopiju EULEX-ovog internog dosijea kako bi ga razmotrili. ŠM je pozvao tužioca da kontaktira te organe zvaničnim putem kako bi utvrdili da li je postojala ili da li se vodi istraga od strane tih državnih organa. Dalje se navodi da dok god se ova tačka ne pojasni, ŠM nije u mogućnosti da preduzme bilo koje dalje korake povodom oduzimanja imuniteta. Nikakve dalje informacije ili prepiske Kosovske vlasti nisu poslale EULEX-u povodom ovog slučaja.

RELEVANTNI PRIMENLJIVI ZAKONI

22. Komisija je ovlašćena da primenjuje instrumente za ljudska prava što se ogleda u Konceptu odgovornosti EULEX-a od 29. oktobra 2009. godine o osnivanju Komisije za razmatranje ljudskih prava. Od posebne važnosti za rad Komisije su Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (EKLJP) i Međunarodna povelja o građanskim i političkim pravima (MPGPP) koja određuje minimalne standarde za zaštitu

ljudskih prava koji moraju biti garantovani od strane javnih vlasti svih demokratskih pravnih sistema.

Udruženi postupak

23. Relevantni izvodi iz Članova 2. i 3. Udruženog Postupka Evropskog Saveta 2008/124/CFSP koji datira od 04. februara 2008. godine, o Misijskoj vladavini prava Evropske Unije na Kosovu, EULEX KOSOVO (u tekstu: Udruženi postupak), glasi kao što sledi:

Član 2. Izjava Misije

EULEX na KOSOVU pomaže kosovskim institucijama, pravosudnim organima i organima gonjenja u njihovom napretku ka održivosti i odgovornosti i u budućem razvijanju i jačanju nezavisnog multietničkog pravosudnog sistema i multietničke policije i službe carine, obezbeđujući da ove institucije budu bez političkog uticaja i da budu privržene međunarodno priznatim standardima i najboljoj evropskoj praksi.

EULEX na KOSOVU, u punoj saradnji sa Programima Pomoći Evropske Komisije, vrši svoj mandat nadgledanjem, praćenjem i savetovanjem zadržavši određene izvršne nadležnosti.

Član 3. Zadaci

U cilju ispunjenja izjave misije koja je prikazana u članu 2. EULEX na Kosovu:

- (a) nadgleda, prati i savetuje nadležne kosovske institucije u svim oblastima vezanim za šire polje vladavine prava (uključujući službu carine), zadržavši pri tom određene izvršne nadležnosti
- (i) osigurava da sve aktivnosti koje sprovodi poštuju međunarodne standarde vezano za ljudska prava i jednakost polova.

Član 10. Status EULEX-a na Kosovu i njegovog kadra

Zemlja ili institucija EU-a koja je poslala osoblje u obavezi je da odgovori na bilo koje primedbe u vezi tog raspoređivanja, od ili u vezi raspoređenog člana kadra. Zemlja ili institucija EU-a o kojoj je reč smatraće se odgovornom za preduzimanje bilo kakvih aktivnosti protiv osobe koju je rasporedila.

Zakon o pravnoj nadležnosti

24. Zakon o pravnoj nadležnosti, odabiru i dodeli slučajeva sudijama i tužiocima EULEX-a na Kosovu (br. 03/L-053, u tekstu: Zakon o pravnoj nadležnosti), a naročito član 17. reguliše izvršna ovlašćenja policije EULEX-a:

Član 17.

17.1 Tokom trajanja EULEX KOSOVO na Kosovu, policija EULEX-a će imati ovlašćenje da sprovodi svoje dužnosti kako su predviđene zakonom koji je na snazi a koji se odnosi i na Kosovsku policiju i na način koji Šef Misije EULEX-a na Kosovu utvrdi.

25. Komisija se takođe poziva na anekse G i J iz Operativnog Plana EULEX-a, Standardne Operativne Procedure "o Istraživanju navodnih kršenja pravilnika ponašanja i discipline", Pravilnik ponašanja i discipline.

Nacrti članova o odgovornosti međunarodnih organizacija

26. U svrhu ove odluke, urađena je napomena sa [nacrtom članova o odgovornosti međunarodnih organizacija](#), kao što je i usvojeno od strane Međunarodne zakonodavne komisije na njihovom šezdeset trećem zasedanju, 2011. godine.

III. ŽALBE

27. Podnosilac žalbe traži informacije o statusu njenog slučaja kod EULEX-a i pred sudovima u državi iz koje dolazi službenik EULEX-a. Podnosilac žalbe tvrdi da zbog imuniteta koji uživa kadar Misije, ona nema pravo pristupa nadležnim sudovima koji bi utvrdili njena prava u pogledu štete koju je pretrpela. Pored toga, ona traži novčanu nadoknadu za štetu za koju tvrdi da joj je naneta po zdravlje tokom spomenutog incidenta.

IV. ZAKON

28. Komisija ponavlja da je u svojoj odluci o prihvatljivosti žalbe konstatovala da slučaj treba ispitati shodno članu 8. EKLJP-a zajedno sa članom 13. iste Konvencije (vidi 2012-14, [Zahiti protiv EULEX-a](#), 07. jun 2013. god. u par. 30).

Podnesci od strane stranaka

29. U svojim podnescima od 27. septembra 2013. godine EULEX daje objašnjenja na pitanja koja je Komisija postavila i podnosi zapažanja o osnovanosti žalbe.

Odnos EULEX-a prema žalioцу

30. Što se tiče pitanja da li je podnosilac žalbe bila obavještena od strane EULEX-a o rezultatu disciplinskog postupka, zapažanjima EULEX-a i/ili o činjenici da je dotični policajac vraćen u zemlju odakle je i došao, EULEX tvrdi da nije sproveden disciplinski postupak povodom incidenta. Sprovedena je interna istraga, a svrha iste je bila da se utvrde činjenice i istinitost navoda. Disciplinski postupak bi mogao da se preduzme jedino nakon davanja nalaza i preporuka u smislu te istrage.
31. EULEX dalje tvrdi da ukoliko dotični zvaničnik nije vraćen u zemlju porekla pod odlukom njegovih organa vlasti i da je disciplinska komisija sazvana u okviru misije, ŠM bi bio u mogućnosti jedino da preporučiti disciplinske mere i da saopšti disciplinsku odluku državnim organima.
32. EULEX tvrdi da nisu bili u mogućnosti da obaveste podnosioca žalbe o ishodu disciplinskog postupka pošto nikada nije ni sprovedeno nešto tako. Niti su obavestili podnosioca žalbe o internoj istrazi, zato što ona nije bila uključena stranka u istoj. Interna istraga je otpočela izveštajem policajca koji je bio učesnik incidenta i obavještenjem koje su Kosovske

vlasti poslale EULEX-u o incidentu. Podnosilac žalbe se nije direktno obratila dotičnom zvaničniku niti je podnela zvaničnu žalbu EULEX-u. Ona se jedino žalila kosovskim vlastima i nakon toga Komisiji.

33. EULEX tvrdi nisu imali obavezu da obaveste podnosioca žalbe o ishodu interne istrage. Informacija povodom te istrage je bila ograničena samo na osobe koje su bile deo nje, njegovih ili njenih pretpostavljenih i relevantnih državnih organa.
34. EULEX priznaje da je kontaktiran od strane kosovskog tužioca. Zahtev tužioca "da se donese odluka o imunitetu" službenika EULEX-a odnosio se na "sumnje" na "lake telesne povrede". U tom zahtevu se nisu navodile nikakve teške povrede ili trajno oboljenje ili čak troškovi zdravstvenog zbrinjavanja koje je podnosilac žalbe imala. U istom nije naveden nikakav zahtev da se obezbede detalji osiguranja privatnog vozila službenika EULEX-a kako bi tražili nadoknadu.
35. Što se tiče pitanja da li je EULEX razmišljao o ponudi neke vrste nadoknade podnosiocu žalbe, i ukoliko nije, da li bi bio voljan da uzme u obzir tu mogućnost, EULEX se poziva na značenje člana 10. paragraf 2. iz zajedničkog postupka Saveta 2008/124/CFSP (vidi par. 23. gore). Pod datim okolnostima u ovom slučaju, EULEX nije uzeo u obzir nikakvu ponudu nadoknade podnosiocu žalbe.

Mogućnost da bude saslušan

36. Što se tiče pitanja da li je EULEX dao podnosiocu žalbe mogućnost da je saslušaju u smislu interne disciplinske istrage, EULEX je ponovio činjenicu da nikakav disciplinski postupak nije sproveden. Međutim, dali su podnosiocu žalbe mogućnost da je saslušaju u smislu interne istrage.
37. EULEX tvrdi da je IJ uključila u svoj predmet izjavu koju je dala podnosilac žalbe KP-u dana 08. juna 2011. godine (vidi par. 15. gore). EULEX dalje tvrdi da prema rečima šefa EULEX-ove IJ, bilo bi poželjno da je jedan od predstavnika EULEX-a bio prisutan kada je izjava uzeta. Ipak, policajac iz EULEX-a koji je pokušao da kontaktira podnosioca žalbe istog tog dana nije kontaktiran od strane istražitelja KP-a sve do nakon tri nedelje uprkos informaciji koja joj je data 07. juna 2011. godine (vidi par. 13. gore).

Dostupni pravni lekovi

38. Što se tiče pitanja koji je pravni lek bio dostupan podnosiocu žalbe kako bi tražila i dobila obeštećenje, EULEX je naveo da ukoliko bi ona podnela važeću žalbu u pogledu pokrivanja troškova lečenja i mogućeg gubitka zarada, onda bi mogla da pribegne pravnim lekovima koji su uključeni u priručnik KP-a o principima i procedurama koje regulišu takva pitanja. Pošto je zadobila povredu tokom izvršavanja službene dužnosti, relevantne odredbe će biti primenljive.

39. Što se tiče mogućeg krivičnog postupka, EULEX nagoveštava da je kosovski tužilac odlučio da nikakvi dalji postupci krivičnog gonjenja neće biti preduzeti.
40. Što se tiče moguće građanske parnice, EULEX na Kosovu nije upoznat ni sa kakvim građanskim postupkom pokrenutim od strane podnosioca žalbe i nagoveštava da je obeštećenje moglo da se potraži zahtevom upućenim osiguranju.
41. Što se tiče mogućeg delovanja preko ambasade člana kadra EULEX-a na Kosovu, EULEX navodi da je podnosilac žalbe preko svojih ranijih podnesaka Komisiji takođe napomenula mogućnost pribegavanja ovom pravnom leku.
42. Što se tiče procedura EULEX-a za žalbe od trećih lica, EULEX navodi da ima ovlašćenja da pregleda žalbe od trećih lica koje su podnete povodom njihovog rada. ŠM je sklopio ugovor sa jednom sveobuhvatnom osiguravajućom polisom čije pokriće obuhvata obaveze prema žalbama koje podnose treća lica. Pravilno potkrepljen zahtev blagovremeno podnet može da ima za ishod dodelu nadoknade za, *između ostalog*, troškove lečenja, gubitak zarade i/ili gubitak finansijske podrške, troškove transporta vezano za povredu, bolest ili zdravstvenu negu i pravne troškove kao i troškove sahrane koje je podnosilac žalbe snosio. Nikakva nadoknada se ne može platiti za nematerijalne štete kao što su bol i patnja ili duševnu bol. Takođe, nikakve kaznene štete ne mogu biti plaćene. Bilo koji tome slični zahtevi trebaju se uputiti ŠM-u. Kako bi odluke za finansijske nadoknade bile plaćene zavisi od osnovanosti zahteva; naročito da li je podnosilac zahteva pretrpeo merljivu nematerijalnu štetu.

Dalji komentari o osnovanosti slučaja

43. Što se tiče pitanja da li je nedolično ponašanje člana kadra EULEX-a zabeleženo od strane EULEX-a u njihovom Izveštaju o proceni rada i/ili u bilo kom drugom obliku, EULEX navodi da se to nije desilo. To bi zahtevalo da se sazove disciplinska komisija (DK), da se održi rasprava iste i da se uradi izveštaj u kome se iznose relevantne činjenice i nalazi. Kodeks ponašanja i discipline glasi da sve odluke donete povodom sankcionisanja od strane disciplinske komisije moraju biti propisno zabeležene u dosijeu člana kadra. Ovaj zapis se može koristiti kao osnova za odbijanje produžetka ugovora člana kadra. Međutim, kao što je gore navedeno, nikakav disciplinski postupak nije preduzet u ovom slučaju.
44. Što se tiče pitanja da li je EULEX razgovarao sa državnim organima o mogućnosti zemlje koja je uputila člana kadra na rad u misiju da obezbedi nadoknadu i/ili obeštećenje podnosiocu žalbe, EULEX je naveo da oni to nisu učinili. ŠM je naveo da on nije u mogućnosti da stupi u razgovore sa državnim organima pošto svaka komunikacija između EULEX-a i zemalja članica treba ići preko kancelarije Evropske Spoljne Službe (ESS).

45. Što se tiče pitanja da li je EULEX bio obavešten o bilo kojim koracima ili merama koje su državni organi dotičnog člana kadra preduzeli, EULEX tvrdi da o tome nisu bili obavešteni.
46. EULEX je dalje ponovio svoje argumente koji su već podneti u fazi prihvatljivosti (vidi 2012-14, [Zahiti protiv EULEX-a](#), 07. jun 2013. god., par. 17 - 22). Pripisivanje EULEX-u privatnih postupaka zaposlenih dovelo bi do ogromnog opterećenja misije koja upošljava preko 2000 zvaničnika od kojih skoro pa svi imaju interakcije sa građanima Kosova, stanovnicima i vlastima tokom sprovođenja svojih svakodnevnih aktivnosti. EULEX pored toga tvrdi da član 17. Zakona o pravnoj nadležnosti ovlašćuje policiju EULEX-a da izvršava dužnosti koje su joj poverene zakonima koji su na snazi za Kosovsku policiju i shodno načinu utvrđenom od strane ŠM-a. Relevantni načini su oni određeni OPLAN-om prema kome je EULEX podeljen na izvršnu diviziju i diviziju za jačanje. Službenici druge pomenute divizije, kao opšte pravilo, nemaju ovlašćenja da vrše policijsku dužnost na Kosovu.

EULEX o mogućim pravnim postupcima protiv podnosioca žalbe

47. EULEX dalje tvrdi da je podnosilac žalbe u suštini kao policajac KP-a delovala u službenom svojstvu tokom sprovođenja ovlašćenja koja su joj dodeljena kao agentu KP-a. Njeno ponašanje tokom incidenta se može okarakterisati kao *ultra vires* ili kao zloupotreba ovlašćenja. EULEX, iako navodi da se to ne tiče misije, konstatuje da dotični službenik EULEX-a ili njegove državne vlasti mogu takođe da ulože žalbu protiv podnosioca žalbe.

Komentari podnosioca žalbe na podneske ŠM-a od 27. septembra 2013. god.

48. Dana 22. oktobra 2013. godine, podnosilac žalbe je podnela svoja zapažanja na odgovor ŠM-a od 27. septembra 2013. godine. Ona je navela sledeće: *“Želela bih da dodam da sam, što se ovog slučaja tiče, uvek bila otvorena i spremna sam da se suočim sa pravdom. Iako komentar koji je EULEX dao nije pretnja, ja to shvatam kao pretnju. (vidi par. 47 gore) Spremna sam da se suočim sa bilo kojim zakonskim postupkom ukoliko se pokrene protiv mene.”*

PROCENA KOMISIJE

49. Komisija je već navela da će ispitati slučaj shodno članu 8. EKLJP-a zajedno sa članom 13. (vidi par. 4. gore).
 - i. **Podnesci EULEX-a povodom navodnog ponašanja podnosioca žalbe**
50. Pre osvrta na suštinu žalbe, Komisija konstatuje sa zabrinutošću podneske EULEX-a povodom ponašanja podnosioca žalbe (vidi par.

47. gore). Komisija konstatuje da EULEX ističe mogućnost da treća strana može podneti žalbu protiv nje.

51. Komisija konstatuje da ova vrsta podnesaka od strane EULEX-a ne dodaje ništa na činjeničnu osnovu niti na pravnim argumentima relevantnim za slučaj. Komisija smatra da ova vrsta podnesaka može imati negativan uticaj i tako obeshrabri podnosioca žalbe u ostvarivanju svog potraživanja. Na osnovu tog gledišta, Komisija smatra te podneske nevažnim.

ii. Odgovornost EULEX-a za zaštitu ljudskih prava

52. Pre svega, Komisija mora da utvrdi skup svoje pravne nadležnosti u svrhu ovog slučaja. Komisija može da ispita žalbe koje se odnose na kršenja ljudskih prava od strane EULEX-a tokom sprovođenja svog izvršnog mandata, uključujući i navodne postupke policije EULEX-a.
53. Komisija shvata opšte podneske EULEX-a povodom razumevanja šta njihov izvršni mandat uključuje (vidi par. 46.). Kao što je navedeno i u drugim slučajevima pred Komisijom, EULEX tvrdi da njihovi policajci, naročito oni koji rade unutar misijine divizije za jačanje, generalno nemaju nikakva izvršna ovlašćenja.
54. U tom pogledu, Komisija ponavlja da je već utvrdila u svojoj odluci o prihvatljivosti da *“nije bitno da li je [dotični član kadra EULEX-a] radio u jednom ili drugom spomenutom odeljenju unutar EULEX-a. Ovo je pitanje interne organizacije koje ne može imati uticaja nad žaliocima trećim licima”* (uporedi [Zahiti protiv EULEX-a](#), 07. jun 2013. god., u par. 35.).
55. Komisija konstatuje da EULEX nije obezbedio zakonsku osnovu za svoj predlog da *“način kao što je utvrđen od strane Šefa Misije”* (vidi paragraf 46. gore) odnosi se na one utvrđene OPLAN-om gde se EULEX deli na izvršnu diviziju i diviziju za jačanje. Komisija nije upoznata ni sa jednom odredbom u OPLAN-u koja bi podržala jedan takav argument.
56. Komisija ponavlja da karakter EULEX-a kao jedne međunarodne misije ne može biti jednak sa državom, naročito kada je reč o obavezama prema ljudskim pravima. Komisija je konstatovala u ranijim prilikama da *“imajući u vidu ograničeni mandat EULEX-a ne može se smatrati odgovornim za neuspeh u garantovanju efikasne zaštite ljudskih prava kao takvih na Kosovu i da se jedan nemoguć ili ogroman teret [...] ne može nametnuti Misiji”* (vidi 2012-19 & 20, [H i G protiv EULEX-a](#), 30. septembar 2013. god., u par. 41; 2012-09, 10, 11 & 12, [A,B,C & D protiv EULEX-a](#), 20. jun 2013. god. u par. 50. i 2012-16, [Kahrs protiv EULEX-a](#), 10. april 2013. god. u par. 30.).
57. Komisija međutim konstatuje da je obaveza EULEX-a pod Zajedničkim postupkom Saveta da osigura da njihove aktivnosti trebaju biti sprovedene shodno međunarodnim standardima za ljudska prava (vidi član 3. (i), Zajednički postupak Saveta 2008/124/CFSP; vidi paragraf

25. gore, takođe uporedi sa 2012-19 & 20, [H i G protiv EULEX-a](#), 30. septembar 2013. god., u par. 42.).

58. Komisija će shodno tome proceniti da li se pod okolnostima konkretno ovog slučaja EULEX, unutar skupa svojih ograničenih izvršnih ovlašćenja i sredstava, pridržavao svoje obaveze da obezbedi pravne lekove podnosiocu žalbe shodno članova 8. i 13. EKLJP-a.

iii. Obaveza EULEX-a da obezbedi jedan efikasan pravni lek za kršenja prava koja se pripisuju EULEX-u

59. Komisija ponavlja pristup Evropskog Suda za Ljudska Prava (čitaj "Sud") gde "Član 13. glasi da bilo koji pojedinac čija su konvencijom garantovana prava i slobode "prekršena" treba da dobije jedan efikasan pravni lek pred državnim organima čak i kada je "kršenje počinjeno" od strane osoba u službenom svojstvu. Ova odredba, bukvalno, zvuči tako da jedna osoba ima pravo na državni pravni lek jedino ukoliko je "kršenje" nastalo. Međutim, jedna osoba ne može da utvrdi "kršenje" pred državnim organima osim ukoliko pre toga bude u mogućnosti da kod tih organa vlasti uloži žalbu u tom smislu. Stoga, (...) to ne može biti preduslov za primenu člana 13. da je Konvencija u suštini prekršena. Sa tačke gledišta Suda, član 13. zahteva da gde jedan pojedinac smatra da je ugrožen merom koja se navodno kosi sa Konvencijom, onda ta osoba treba da dobije pravni lek pred državnim organima vlasti kako bi doneli odluku po njegovoj/njenoj žalbi i, ukoliko je prikladno, da dobije odštetu (vidi *Klass protiv Nemačke*, br. 5029/71, odluka datira od 06. septembra 1978. god., u par. 64.).
60. Sud je izjavio da "[...] efekat člana 13. stoga postoji kako bi zahtevao obezbeđivanje [...] leka koji bi se pozabavio suštinom jedne "osnovanosti žalbe" pod Konvencijom i da dodeli prikladan pravni lek (vidi, među mnogim drugim autoritetima, *Kudła protiv Poljske*, br. 30210/96, odluka od 26. oktobra 2000. god., u par. 157). Komisija usvaja ovaj pristup u svrhu ovog slučaja.

iv. Osnovanost žalbe

61. Činjenica da EULEX sprovodi određena izvršna ovlašćenja nosi mogućnost da sprovođenje tih ovlašćenja može da dovede do kršenja ljudskih prava. Ovo, zauzvrat, postavlja pitanje dostupnosti adekvatnog pravnog leka koji bi popravio to kršenje.
62. Sud je konstatovao da bi pravo na pravni lek postojalo onda kada je žalba žrtve 'osnovana' (vidi, među mnogim drugim autoritetima, *Silver i ostali protiv UK*, br. 5947/72, odluka od 25. marta 1983. god. u par. 113; *Boyle i Rice protiv UK*, 27. april 1988. god., § 52, serija A br. 131).
63. U vezi sa tim, Komisija naglašava da u ovom slučaju ni u kojoj fazi postupka nije sporeno to da je 07. juna 2011. godine podnosilac žalbe bila predmet fizičkog napada od strane uniformisanog policajca EULEX-a koji ju je, nakon verbalne prepirke, svojim autom udario u

nogu. Niti je dovedeno u pitanje to da je podnosilac žalbe pretrpela povredu, bolnički zbrinuta odmah nakon incidenta i nije bila u mogućnosti da radi određen vremenski period. Komisija smatra, imajući na umu neosporni uticaj koji je incident imao na život žalioaca, da njena žalba predstavlja jednu osnovanu žalbu.

64. Komisija je već navela u svojoj odluci o prihvatljivosti da njihov zadatak nije bio *“da razmatraju da li se nedolično ponašanje dotičnog službenika može pripisati EULEX-u. Već [je] pozvana da utvrdi da li je, pod okolnostima ovog slučaja i u svrhu efikasnog sprovođenja svog izvršnog mandata, EULEX bio u obavezi da obezbedi adekvatan pravni lek kako bi osigurao adekvatno obeštećenje podnosiocu žalbe i da se shodno tome pridržava svojih obaveza prema ljudskim pravima pod članom 8. i 13. EKLJP-a”* (vidi 2012-14, [Zahiti protiv EULEX-a](#), 07. jun 2013. god., u par. 40). Komisija je svesna da pojam delotvornog pravnog leka kada se primenjuje u kontekstu misije koju predvodi međunarodna organizacija se ne može tumačiti na isti način kao u kontekstu nacionalne države. Međutim, imajući u vidu specifičnost pravne situacije EULEX-a u tome da uživa imunitet i da se slučajevi protiv njihovih službenika ne mogu direktno voditi pred kosovskim sudovima, onda to zahteva jednu procenu toga da li su rešili situaciju podnosioca žalbe na način koji je u skladu sa minimalnim proceduralnim zahtevima koji su kompatibilni pojmu efikasnog pravnog leka.

v. Delotvoran pravni lek povodom EULEX-a

65. Podnosilac žalbe tvrdi da je pokušala da svoju žalbu uloži kosovskom pravosudnom sistemu ali je posavetovana da njena žalba ne može biti procesuirana preko krivičnog ili građanskog postupka zbog imuniteta dotičnog člana kadra na Kosovu. Nakon toga ona je podnela žalbu Komisiji.

Komisija za razmatranje ljudskih prava sredstvo podnosioca žalbe za potraživanje odštete

66. Preporuka EULEX-a na postojanje Komisije u ovom smislu je neosnovana. Pre svega, EULEX snosi svoju *ličnu* odgovornost kako bi obezbedili jedan delotvoran pravni lek za kršenja prava koja se pripisuju misiji. Nametanjem Komisiji EULEX-ove lične odgovornosti da obezbedi jedan takav pravni lek bi bilo u suprotnosti sa EULEX-ovim mandatom i obavezom da ispuni svoje obaveze prema ljudskim pravima tokom ispunjavanja svog izvršnog mandata. Kao drugo, Komisija nije ovlašćena da naloži ili preporuči finansijske nadoknade čak i kada bi to inače bilo prikladno (vidi Aneks J EULEX-ovog OPLAN-a). Prema tome, onda kada bi ovaj oblik ili odšteta bili prikladni, oni pred Komisijom ne bi bili dostupni podnosiocu žalbe.

Mogućnost plaćanja nadoknade

67. EULEX navodi da bi podnosilac žalbe mogla da traži odštetu preko Osiguranja za potraživanja obaveza trećih lica. Ona nije učestvovala na internom disciplinskom postupku u EULEX-u tako da nije imala pravo na saslušanje ili da bude obavještena o ishodu istog. Pored toga, EULEX se obraća državnim organima službenika koji je bio umešan u incident, ističući da EULEX nije u poziciji da direktno uđe u razgovor sa njima. Zauzvrat će se ovi argumenti uzeti u obzir.
68. EULEX izgleda tvrdi da je podnosilac žalbe trebala da traži nadoknadu ili od EULEX-a ili direktno od dotičnog službenika.
69. Komisija konstatuje da je EULEX, preko svojih podnesaka, mišljenja da nije odgovoran za povredu koja je naneta podnosiocu žalbe. U tom smislu, Komisija ne može da razume kako se zahtev EULEX-u da izvrši nadoknadu za nešto zašta oni poriču da su odgovorni može smatrati delotvornim pravnim lekom za koji bi se od žalioaca pod normalnim okolnostima moglo očekivati da potražuje.
70. Ukoliko, ipak, ŠM uzme u obzir dodelu nadoknade podnosiocu žalbe, Komisija konstatuje da bi to rešilo pitanje. Sama Komisija nema ovlašćenja da preporuči novčanu nadoknadu kada zaključi da je počinjeno kršenje ljudskih prava. Komisija jedino može da obezbedi preporuke za popravne postupke koje Misija treba da preduzme (pravilo 34. Komisijinog pravilnika o radu).

EULEX-ovi postupci povodom potraživanja trećih lica

71. U ovom smislu, Komisija ponavlja zapažanja Saveta Evrope Venecijanske Komisije da, *“u principu, restitutio in integrum je najprikladniji način da se reši kršenje ljudskih prava. Stoga je veoma važna mogućnost za KRLJP da preporuči popravne postupke pri tom uklonivši efekte i uzroke kršenja. Međutim, u nekim slučajevima najefikasniji pravni lek jeste finansijska nadoknada, koju ipak KRLJP ne može da preporuči. U takvim slučajevima bilo bi moguće da se traži novčana nadoknada, makar za materijalnu štetu, pod šemom EULEX-a za osiguranje potraživanja obaveza trećih lica. Venecijanska komisija naglašava, ipak, da procedure pod šemom osiguranja ne bi trebale da budu dugotrajne i kompleksne. Oni napominju u tom pogledu da se Šef Misije EULEX-a obavezao da će da prati procedure osiguranja kako bi se uverio da one ostanu efektivne”* (vidi Evropska Komisija za demokratiju preko Zakona, [Mišljenje br. 545 / 2009](#), 21. decembar 2010. god., u par. 67).
72. EULEX ukazuje na razmatranje potraživanja trećih lica nastalih u vezi sa njihovim radom (vidi par. 42. i 67.). U tom smislu, ŠM je osiguran sveobuhvatnom polisom koja pokriva i obaveze potraživanja trećih lica. Iako takav postupak može da ima za ishod nadoknadu materijalne štete, Komisija konstatuje da Misija do sada nije uzela u obzir ponudu bilo kakve nadoknade podnosiocu žalbe u ovom pogledu (vidi par. 35. gore).

Interne istrage

Pozicija podnosioca žalbe u unutrašnjoj istrazi EULEX-a

73. Nasuprot EULEX-ovim konstatacijama da je unutrašnja istraga ograničena na osobe koje su predmet istrage, pretpostavljene i relevantne organe vlasti (vidi par. 33. gore), Komisija konstatuje da Kodeks ponašanja kao i relevantne odredbe zahtevaju da određene odluke povezane sa preliminarnim istragama, istražnim postupcima i disciplinskim odborom trebaju biti saopštene podnosiocu žalbe i u slučaju žrtve, koja može uložiti žalbu na takvu odluku i da u određenoj fazi ima pravo na pristup materijalu iz datog predmeta. Prema tome, interne istrage koje su dostupne unutar okvira rada Misije prenose određena proceduralna prava žrtvama navodnog nedoličnog ponašanja članova kadra EULEX-a. Pored toga, režim ne zabranjuje ili isključuje mogućnost da kada situacija tako nalaže informacija može biti pružena podnosiocu žalbe.
74. Komisija konstatuje da u slučaju interne istrage protiv jednog člana kadra EULEX-a o odgovornosti prema drugoj strani povodom navodnog napada na kosovskog policajca moglo bi da bude veoma važno da je navodna žrtva intervjuisana o incidentu kako bi se njena verzija događaja mogla uporediti sa verzijom navodnog počinioca. Tako prikupljene informacije bile bi neposredno važne za procenu da li je bilo prikladno da se ostavi slučaj nakon deportovanja člana kadra iz Misije.
75. Komisija je upoznata sa tim da je EULEX jednom pokušao da uspostavi kontakt sa podnosiocem žalbe (vidi par. 13. gore). Međutim, konstatovano je da nisu preduzeti nikakvi drugi koraci a koji su se pod normalnim okolnostima očekivali kako bi se dobile relevantne informacije od podnosioca žalbe. Pošto je Misija bila odmah obavještena o incidentu, od EULEX-a se očekivalo da pojača svoje napore kako bi uzeli izjavu podnosioca žalbe. Nisu predočene nikakve ubedljive osnove za ovaj neuspeh da se utvrde okolnosti. Da rezimiramo, podnosiocu žalbe nije data mogućnost da je saslušaju.

Interne istrage kao jedan adekvatan pravni lek

76. Pod okolnostima ovog slučaja kada je u pitanju navodno kršenje ljudskih prava nije neophodno za Komisiju da ima stav o tome da li se za EULEX-ovu internu istragu može reći da čini "delotvoran pravni lek". U tom pogledu ona samo konstatuje da pravila koji su na snazi nisu "nezavistan" od EULEX-a, da nije prikazano da to može direktno da dovede do dodele nadoknade žrtvi, da ne može doneti obavezujuću odluku i da ostavlja donošenje konačne odluke nakon primene neke disciplinske mere po nahođenju ŠM-a. U svakom slučaju, u ovom slučaju žalioocu nije pružena prilika da učestvuje u internoj istrazi u bilo kojoj proceduralnoj ulozi.
77. Dalje je konstatovano da je internom istragom u ovom slučaju zaključeno da je zaista prekršen Kodeks ponašanja (vidi par. 16. gore i 2012-14, [Zahiti protiv EULEX-a](#), 07. jun 2013. god., par. 27). U postupku pred Komisijom EULEX nije pružio nikakve argumente kako bi pokazali da

su u datim okolnostima poštovali prava podnosioca žalbe i prekinuli istragu bez donošenja ikakve formalne odluke i tako joj onemogućili mogućnost traženja obeštećenja. Niti je na zadovoljavajući način objašnjeno zašto nije uzeta u obzir mogućnost ukidanja imuniteta članu kadra.

78. Dalje, Komisija konstatuje da nije prikazano da je kodeks ponašanja, koji je tada bio na snazi a ni sadašnji važeći kodeks ponašanja, pružio pravnu osnovu za prekidanje istrage povodom datog slučaja zbog deportovanja dotičnog službenika u njegovu zemlju porekla. Ovi instrumenti pružaju takvu mogućnost *jedino* za slučajeve koji nisu dovoljno potkrepljeni. Nije argumentovano, pa čak ni prikazano, da su navodi podnosioca žalbe bili ne-potkrepljeni.
79. Pored toga, Komisija shvata činjenicu da od trenutka kada se pojedinci pošalju natrag u svoju zemlju porekla i podležu istom oni prestaju da budu članovi kadra EULEX-a. Ovo ipak ne oslobađa misiju od obaveze prema odgovornosti nad ljudskim pravima. Prema tome samo deportovanje člana kadra nije okončalo obavezu misije da poštuje ljudska prava i da postupa shodno tome. Na EULEX-u je da odluči koje su im mere dostupne u takvim situacijama. U ovom slučaju EULEX niti je stupio u kontakt sa SEAS-om (čitaj: spoljna evropska akciona služba) sa ciljem povezivanja preko njih sa organima vlasti zemlje pošiljaoca, kako bi osigurali da ponašanje člana kadra treba da bude prikladno zabeleženo u svrhu profesionalne procene istog, niti je EULEX pokazao u postupku pred Komisijom da su ikada predvideli da to urade.

vi. Odsustvo efikasnog pravnog leka

80. Koji bi se pravni lek mogao pružiti podnosiocu žalbe (naime, da pokuša da svoj slučaj iznese van Kosova kod nadležnih državnih organa dotičnog člana kadra EULEX-a) svakako bi bilo veoma teško utvrditi i neizvesna je dostupnost istog kako bi se okarakterisao kao "delotvoran" u datim okolnostima. Pored toga, imajući na umu to da jedan takav "pravni lek" spada isključivo unutar pravne nadležnosti i delokruga državnih organa, onda se ne može se reći da služi kao jedan delotvoran pravni lek kada se odnosi na EULEX-ove lične postupke i odgovornosti. U tom pogledu, Komisija naglašava da se član 10. Udruženog Postupka ne može tumačiti tako da ukazuje na to da država pošiljalac člana kadra preuzima institucionalnu odgovornost EULEX-a za kršenja ljudskih prava (upoređi paragrafe 23. i 35. gore).
81. Prema tome Komisija zaključuje pod okolnostima datog predmeta da je EULEX prekršio pravo podnosioca žalbe na delotvoran pravni lek, koje je zagarantovano, *između ostalog*, članom 13. EKLJP-a, koji žalioocu omogućava da traži obeštećenje za štetu koja joj je načinjena od strane člana kadra EULEX-a.
82. Na kraju, što se tiče navodnog kršenja člana 8. EKLJP-a Komisija je našla da svojim postupcima, *kao takvim*, član kadra EULEX-a nije pre-

kršio član 8. ako se sagleda pojedinačno pošto postupak o kome je reč nije bio dovoljno blisko povezan sa službenom funkcijom policajca EULEX-a.

IZ TIH RAZLOGA, KOMISIJA, VEĆINOM GLASOVA

- 1. Zaključuje da je došlo do povrede člana 13. Evropske konvencije za ljudska prava i osnovnih sloboda,**
- 2. Zaključuje da nije bilo povrede člana 8. Evropske konvencije za ljudska prava i osnovnih sloboda,**
- 3. Nalazi prikladnim, u smislu svojih gore navedenih nalaza činjenica i zakona, da pruži sledeće preporuke ŠM-u shodno pravilu 34. iz pravilnika o radu Komisije:**
 - i. ŠM treba da prizna da su prava podnosioca žalbe prekršena od strane EULEX-a. Komisija poziva ŠM-a da obavesti podnosioca žalbe o svom položaju povodom tog pitanja;
 - ii. ŠM treba da razmotri ukidanje imuniteta bivšem članu kadra i da shodno tome obavesti lokalnog kosovskog tužioca o istom;
 - iii. Ukoliko je neophodno preko SEAS-a, ŠM treba da obavesti državne organe države pošiljaoca o nalazima Komisije;
 - iv. Uzevši u obzir argumente ŠM-a povodom dostupnosti šeme potraživanja trećih lica podnosiocu žalbe i da li ŠM smatra da bi ovaj slučaj imao uspeha u potraživanju preko navedene šeme, Komisija preporučuje da ŠM treba da pozove žalioca da podnese žalbu pod navedenom šemom.

ŠM se poziva da obavesti Komisiju o merama koje je preduzeo u vezi sa ovom odlukom do 15. marta 2014. godine.

U ime Komisije,

John J. RYAN
Viši pravni službenik

Magda MIERZEWSKA
Predsedavajući član